

Adnodd Medrau Darllen Sylfaenol neu Uwch

Gan ddibynnu ar natur/her y testun

Darllen ar goedd

Sylfaenol ac Uwch

- Darllen allan yn uchel
- Cyflwyno testun ar goedd gan sicrhau fod yr ystyr, tôn llais a mynegiant yn glir a chywir

Lleoli ffeithiau

Sylfaenol

- Chwilio am wybodaeth berthnasol o'r testun
- Nodi pwyntiau / gwybodaeth allweddol mewn darn darllen

Anodi testun

Sylfaenol

- Amlygu pwyntiau perthnasol o'r testun
- Arlliwio neu danlinellu darn penodol o'r testun

Llenwi bylchau

Sylfaenol

- Cynnwys y geiriau allweddol sydd ar goll mewn darn darllen

Sgimio a sganio

Sylfaenol

- Mae sgimio yn golygu darllen yn gyflym i gael trosolwg cyffredinol o'r testun. Nid oes angen darllen pob gair, yn hytrach dewis geiriau a brawddegau allweddol
- Mae sganio yn golygu darllen yn gyflym er mwyn dod o hyd i ffeithiau penodol. Rhaid edrych dros destun yn gyflym, llinell wrth llinell, yn chwilio am eiriau allweddol, dyddiadau, enwau neu rifau

Darllen i ddeall

Sylfaenol ac Uwch

- Y gallu i ddarllen testun, ei brosesu a deall ei ystyr

Ymchwilio i ystod o ffynonellau

Sylfaenol ac Uwch

- Ystyried tystiolaeth a dibynadwyedd ffynonellau, pwyso a mesur gwahanol safbwyntiau

Strategaethau adalw gwybodaeth

Sylfaenol

- Adalw a chrynhoi gwybodaeth o'r testun a'i rhoi mewn trefn rhesymegol

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Mae'r adnodd yma yn adnabod y mathau gwahanol o fedrau sylfaenol ac uwch-fedrau darllen sydd angen i ddisgyblion eu datblygu a'u meistrolï ar draws y cwricwlwm.

Adnodd Medrau Darllen Sylfaenol neu Uwch

Gan ddibynnu ar natur/her y testun

Llunio casgliadau a dod i gasgliad

Uwch

- Deall gwybodaeth neu safbwyntiau nad ydynt yn cael eu datgan yn eglur a dod i gasgliad
- Creu rhagdybiaethau yn seiliedig ar wybodaeth ac awgrymiadau o fewn y testun ac o wybodaeth gefndirol os yn berthnasol

Darllen yn feirniadol

Uwch

- Asesu grym a dilysrwydd barn neu ddadl

Darllen yn ddadansoddol

Uwch

- Ystyried a dadansoddi defnydd yr awdur o iaith

Gwerthfawrogi a dadansoddi cynnwys ac arddull

Uwch

- Dadansoddi technegau ysgrifennu awduron
- Cydnabod medrau a chreffft yr ysgrifennwr wrth ddefnyddio syniadau, technegau ac effeithiau

Darllen gydag ymwybyddiaeth

Uwch

- Ystyried a thrafod safbwynt yr ysgrifennwr yn hytrach nag ymddygiad neu safbwynt cymeriad mewn testun

Gwerthuso testunau

Uwch

- Edrych ar ansawdd, effaith a dibynadwyedd darnau darllen

Cywain gwybodaeth

Uwch

- Tynnu gwybodaeth ynghyd o gefndir y darn, syniadau, cysylltiadau, casgliadau a chrynodebau newydd a'u cywain/cyfuno i ddangos dealltwriaeth gyflawn a gwreiddiol o'r testun
- Wrth syntheseiddio/cywain, mae meddwl disgyblion yn newid ac yn esblygu wrth iddynt ddarllen testun

Cymharu a chyferbynnu gwybodaeth

Uwch

- Chwilio am debygrwydd a gwahaniaethau rhwng dau ddarn darllen (neu fwy) o ran syniadau, cysyniadau, eitemau, lleoedd, ac ati.
- Mae cymharu yn chwilio am nodweddion tebyg neu gyffredin rhwng dau neu fwy o destunau, syniadau neu gysyniadau
- Mae cyferbynnu yn nodi a phwysleisio'r gwahaniaethau mewn dau neu fwy o destunau, syniadau neu gysyniadau

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Mae'r adnodd yma yn adnabod y mathau gwahanol o fedrau sylfaenol ac uwch-fedrau darllen sydd angen i ddisgyblion eu datblygu a'u meistrolu ar draws y cwricwlwm.

Strategaethau Darllen ar goedd

Darllen yn annibynnol

Disgyblion yn darllen ar eu pen eu hunain.

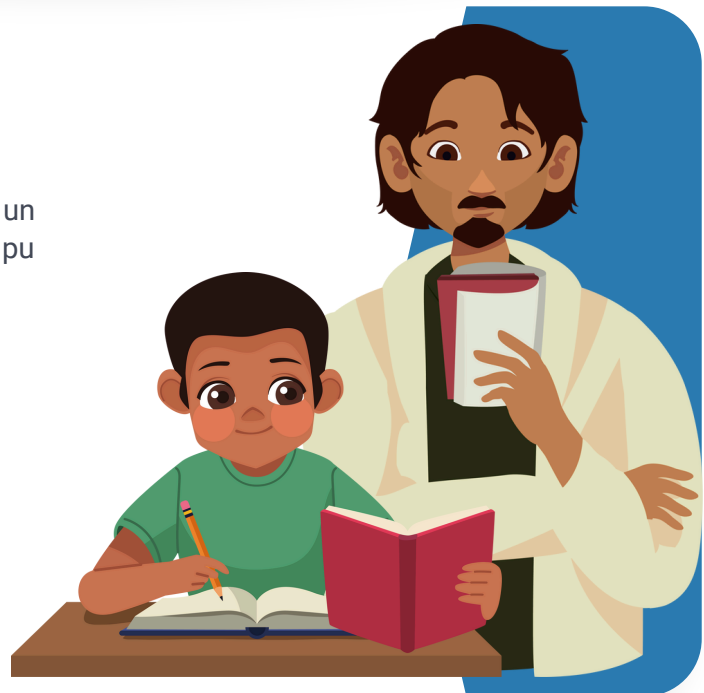
Partner darllen / Darllen fel pâr

Pob disgybl yn gweithio gyda phartner a manteisio ar y cyfleoedd o fewn gwersi i ddarllen a thrafod gyda phartner. Mae un disgybl yn darllen yn uchel tra bod y disgybl arall yn gwrando'n astud. Mae astudiaethau yn dangos bod gweithio gyda darllenydd cryf yn helpu disgyblion sy'n ei chael hi'n anodd i ddarllen.

Darllen ar y cyd

Athrawon a disgyblion yn darllen yr un testun gyda'i gilydd. Mae hyn yn helpu disgyblion i ddysgu sut

- i ynganu geiriau an odd
- hybu hyder
- cynyddu geirfa
- gwella rhuglder wrth ddarllen

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Dyma rai strategaethau defnyddiol mae disgyblion yn elwa ohonynt ac yn gwella'u medrau o ddarllen ar goedd o ganlyniad.

Strategaethau Darllen ar goedd

Trafodaethau dosbarth i ddilyn y darllen

Dechrau gyda thrafodaeth dosbarth i wirio dealltwriaeth a gwybodaeth disgyblion o'r hyn maen nhw wedi'i ddarllen. Gellir defnyddio sbardunau tebyg i'r isod:

- Holwch nhw
- Anogwch nhw i nodi'r pethau nad ydynt yn eu deall fel y gallwch egluro neu esbonio iddynt
- Gofynnwch gyfres o gwestiynau sy'n ysgogi'r meddwl a hyrwyddo trafodaeth ddosbarth
- Rhannwch y dosbarth yn grwpiau llai i hyrwyddo sgysiau estynedig ymhlith disgyblion.

Darllen dan arweiniad / Darllen dwyochrog

Grwpiau o dri neu bedwar disgybl yn darllen darn ar y cyd ac yna cyd-weithio i ddod o hyd i ystyr mewn testun. Mae gan bob un rôl benodol a rhaid sgaffaldio'r dasg yn ofalus er mwyn i'r disgyblion wneud rhagfynegiadau, gofyn cwestiynau, egluro pwyntiau allweddol a chrynhoi yn llwyddiannus. Mae'n datblygu medrau darllen a meddwl yn feirniadol, yn ogystal â medrau gwyrando a siarad.

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Dyma rai strategaethau defnyddiol mae disgyblion yn elwa ohonynt ac yn gwella'u medrau o ddarllen ar goedd o ganlyniad.

Adnodd i helpu wrth hunanwerthuso

Ystyriwch y dystiolaeth o ystod o ffynonellau sydd yn cynnwys:

- Arsylwadau gwersi
- Teithiau dysgu
- Craffu ar waith
- Llais y disgybl
- Sgwrs broffesiynol gydag arweinwyr
- Dadansoddiad o ddata perthnasol (profion cenedlaethol/data lefel eitem)

Trwy'r prosesau hunanwerthuso uchod - arfarnwch pa mor dda mae disgyblion yn:

- Darllen ar goedd
- Lleoli ffeithiau
- Anodi testun
- Llenwi bylchau
- Sgimio a sganio
- Darllen i ddeall
- Ymchwilio ystod o ffynonellau
- Defnyddio strategaethau adalw gwybodaeth
- Rhesymu a dod i gasgliadau
- Darllen yn feirniadol
- Darllen yn ddadansoddol
- Gwerthfawrogi a dadansoddi cynnwys ac arddull
- Darllen gydag ymwybyddiaeth
- Cymharu a chyferbynnu gwybodaeth
- Cywain gwybodaeth
- Gwerthuso testunau

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Dyma adnodd i helpu adnabod darllen fel blaenoriaeth ysgol gyfan.

Adnodd i helpu wrth hunanwerthuso

Yn ystod y gweithgareddau yma – gofynnwch y cwestiynau:

- Beth yw'r cryfderau o ran medrau darllen?
- Pa fedrau darllen sydd angen eu datblygu?
- Beth yw ansawdd a her y deunyddiau darllen sydd ar gael yn barod?
- Ble mae cyfleoedd yn cael eu colli?
- Ble mae'r arfer orau i'w rannu?
- Pa hyfforddiant sydd ei angen ac ar bwy?

ShapeCefnogwch athrawon i ddiffinio a chynllunio cyfleoedd i ddatblygu medrau darllen effeithiol a gwerthfawr o fewn eu gwersi

Lluniwch eich blaenoriaeth ysgol gyfan yn seiliedig ar eich canfyddiadau, gan sicrhau ei bod yn glir, yn berthnasol ac yn finig

Gwerthuso effaith y camau gweithredu er mwyn sicrhau gwelliannau

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Dyma adnodd i helpu adnabod darllen fel blaenoriaeth ysgol gyfan.

Adnodd ar gyfer Cydlynnydd Llythrennedd

- Cymryd rhan flaenllaw mewn prosesau hunanwerthuso er mwyn adnabod cryfderau o fewn y ddarpariaeth ar gyfer datblygu medrau darllen a'r meysydd sydd angen eu gwella
- Clustnodi'r cyfleoedd sydd yn bodoli'n barod i ddatblygu darllen a'u cymhwyso mewn pynciau ar draws y cwricwlwm
- Adnabod y cyfleoedd sy'n cael eu colli o fewn rhai pynciau neu feysydd a gweithio gyda'r athrawon hynny i gryfhau eu darpariaeth
- Dadansoddi data o ffynonellau amrywiol er mwyn adnabod y meysydd o fewn darllen sydd angen eu cryfhau a'r disgyblion sydd angen cymorth ychwanegol

- Darparu ymyraethau priodol wedi'u teilwra'n ofalus i gyd-fynd ag anghenion disgyblion
- Darparu hyfforddiant penodol a phriodol i gyd-fynd ag anghenion pob adran/maes dysgu
- Hybu a meithrin diwylliant o ddarllen sy'n cynnig profiadau gwerthfawr i ddisgyblion ar draws yr ysgol
- Gwerthuso'r ddarpariaeth ar gyfer darllen yn gyson i sicrhau bod disgyblion yn elwa o'r cyfleoedd i gryfhau eu medrau darllen

Gyda'n gilydd, fe allwn wneud gwahaniaeth. Dyma adnodd yn nodi agweddau effeithiol rôl y cydlynnydd llythrennedd i ddatblygu medrau darllen disgyblion.

Ymatebion disgyblion am fedrau darllen

Dyma rai o'r sylwadau a wnaed gan y disgyblion yn yr holiadur ac yn ein trafodaethau yn yr ysgolion yr ymwelwyd â hwy.

"Mae angen mwy o lyfrau ffeithiol yn y Gymraeg!"

"Byddai gwefan yn cynnwys yr holl lyfrau Cymraeg fesul oedran mor ddefnyddiol."

"Does dim digo o lyfrau i apelio at Flwyddyn 8 a 9 yn y Gymraeg!"

"Pam nad yw awduron Cymraeg yn ymweld â ni yn yr ysgol?"

"Pam nad yw awduron Cymru yn cael yr un cyhoedduwydd ag awduron Saesneg?"

"Pam bod llyfrau Cymraeg mewn un cornel fach o'n llyfrgelloedd?"

Nododd y rhan fwyaf o ddisgyblion eu bod yn datblygu eu medrau darllen mewn pynciau ar draws y cwricwlwm, yn bennaf yn y dyniaethau. Nododd llawer mai tasgau ymchwilio a lleoli ffeithiau oedd yn cael eu cwblhau fwyaf yn y pynciau tu allan i'r Gymraeg.

